19/02/2021

Το πρόβλημα της αιρέσεως

/ Ορθόδοξες Προβολές

Του Πρωτ. Μιχαήλ Σπανού

Ἡ «αἵρεση», ὡς νόθευση τῆς διδασκαλίας τοῦ Εὐαγγελίου μέ ἀνθρώπινες ἀντιλήψεις, δέν ἀποτελεῖ γιά τούς Ὀρθοδόξους θέμα «ἰδεολογικῆς» διαφωνίας, ἀλλά ζήτημα ζωῆς καί θανάτου. Καί τοῦτο, διότι ἡ «αἵρεση» ἐπηρεάζει τή σχέση μας μέ τόν Θεό, καί ἐπομένως τή σωτηρία μας. Πῶς ὅμως μπορεῖ ἡ ὁποιαδήποτε «αἵρεση» νά ματαιώσει τή σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου;

1. Ὑπαρξιακά/ὀντολογικά: Μόνο ὁ Θεός μπορεῖ νά σώσει τόν ἄνθρωπο, ἀφοῦ μόνο ὁ Θεός εἶναι ἄκτιστος, ἀπόλυτος, ἀμετάβλητος, ἡ μόνη πηγή τῆς ζωῆς. Ἡ σωτηρία εἶναι κοινωνία μέ τόν Θεό, ὁπότε προσφέρεται ἄμεσα ἀπ’ Αὐτόν στόν ἄνθρωπο. Οἱ αἱρέσεις, βασισμένες ὄχι στήν ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ, ἀλλά στήν ἀνθρώπινη λογική, εἰσάγουν κτιστούς μεσάζοντες μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπου. Ἔτσι ἀναιροῦν τή σωτηρία, ἀφοῦ μᾶς ἀποκόπτουν ἀπό τή μόνη ἀπόλυτη καί ἀναλλοίωτη πηγή τῆς ζωῆς, τῆς χαρᾶς καί τῆς σωτηρίας.

Παραδείγματα: α) Οἱ ἀρχαῖοι Ἀρειανοί καί οἱ σύγχρονοι Unitarians («σοκίνοι») καί Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβᾶ, οἱ ὁποῖοι διδάσκουν πώς ὁ Χριστός δέν ἦταν Θεός, ἀλλά ἕνα δημιούργημα. β) Οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν πώς ἡ θεία Χάρις,

πού σώζει τόν ἄνθρωπο, εἶναι κτιστή εὔνοια, ἄσχετη μέ τόν Θεό, ἡ ὁποία δίδεται στόν πιστό ὡς ἀξιομισθία γιά τά καλά του ἔργα. γ) Οἱ πολλές σύγχρονες σέκτες, πού διδάσκουν πώς ἡ σωτηρία ἐπιτυγχάνεται διαμέσου τοῦ χαρισματικοῦ ἡγέτη τῆς ὁμάδας τους.

2. Ὡς πλάνη: Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας, ὡς θεόσδοτος ὁδοδείκτης, μᾶς περιγράφει τόν Θεό, τή φύση τοῦ ἀνθρώπου καί τήν ὅλη πορεία τῆς σωτηρίας, ὥστε νά μπορέσουμε νά τήν ἀκολουθήσουμε. Ἀντιθέτως, ἡ «αἵρεση», ὡς ἐσφαλμένη διδασκαλία περί Θεοῦ, ἀνθρώπου ἤ σωτηρίας, μᾶς ἀποπροσανατολίζει: Ἐάν σφάλλουμε περί τοῦ Θεοῦ, τότε δέν θά μπορέσουμε νά βροῦμε τόν ἀληθινό Θεό, παρά μόνο θά ψάχνουμε νά συναντήσουμε ἕνα ἀνύπαρκτο εἴδωλο ἀνθρώπινης ἐπινοήσεως.

Παραδείγματα: α) Οἱ πολυθεϊστές, πού λατρεύουν τίς διάφορες ἐκφάνσεις τῆς φύσεως. β) Ὁ μονοθεϊσμός τοῦ Ἰσλάμ καί τοῦ σύγχρονου Ἰουδαϊσμοῦ, πού κηρύττει ἕνα μονοπρόσωπο θεό ἄσχετο μέ τήν Ἁγία Τριάδα. Ἐάν σφάλλουμε γιά τή φύση τοῦ ἀνθρώπου, τότε δέν θά κατανοήσουμε τήν ἀξία καί τίς δυνατότητές μας.

Παραδείγματα: α) Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καί οἱ ἀνατολικές θρησκεῖες, πού διαιρώντας τήν ἀνθρώπινη φύση, ἀπορρίπτουν τήν ἀξία τοῦ σώματος. β) Ὁ Βουδισμός, ὁ ὁποῖος πιστεύει στήν ἀναγκαιότητα τῆς κατάργησης τοῦ προσώπου καί τῆς θέλησης. γ) Οἱ Προτεστάντες, οἱ ὁποῖοι πιστεύουν πώς μέ τήν πτώση ὁ ἄνθρωπος ἔχασε τήν ἐλευθερία του, ὁπότε καί ἡ σωτηρία δέν εἶναι ἀγώνας κατά τῆς ἁμαρτίας, ἤ ἡ συνέργεια Θεοῦ καί ἀνθρώπου, ἀλλά μόνο μία μονόπλευρη κίνηση ἐκ Θεοῦ. Ἐάν σφάλλουμε περί τῆς σωτηρίας, τότε ὁ ἄνθρωπος δέν θά μπορέσει νά ἀπελευθερωθεῖ ἀπό τά δεσμά τῶν παθῶν, τῆς φθορᾶς καί τῆς ἁμαρτίας. Παράδειγμα: Οἱ Προτεστάντες, οἱ ὁποῖοι ἀπορρίπτουν τά μυστήρια, τίς εἰκόνες καί ὅλα τά ἁγιαστικά μέσα τῆς Ἐκκλησίας, ὁπότε περιορίζουν τή χριστιανική ζωή σέ μία νοησιαρχική καί συναισθηματική κατάσταση χωρίς ἄμεση μετοχή στή σώζουσα θεία Χάρη. «Ἀπό τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς»

3. Ὡς ἀλλοίωση τοῦ ἤθους: Ἡ «θεωρητική» πίστη κάποιου ἐκφράζεται διά μέσου τῆς συμπεριφορᾶς του. Μία ἐσφαλμένη πίστη ἤ αἵρεση, δέν κινεῖται μόνο σέ «δογματικό» ἐπίπεδο, ἀλλά ἀλλοιώνει καί τήν ἴδια τή ζωή μας.

Παραδείγματα: α) Οἱ Ρωμαιοκαθολικοί, πιστεύοντας πώς ὁ Θεός ἐπικοινωνεῖ διά κτιστῶν μεσαζόντων, ὑποτιμοῦν τόν Χριστό καί τή σχέση μας μέ Αὐτόν, ὁ ὁποῖος ἐν πολλοῖς ἀντικαθίσταται μέ τό πρόσωπο τοῦ Πάπα. Ἐπιπλέον, δέν βιώνουν τά μυστήρια ὡς μέσα ἀληθινῆς ἕνωσής μας μέ τόν Θεό, ἀλλά ὡς μέσα ἐμπορικῆς ἀπόκτησης κτιστῆς ἀξιομισθίας (=‘meritus’), ὁπότε ὁδηγοῦνται στήν ἐκκοσμίκευση τῶν μυστηρίων. β) Οἱ Προτεστάντες, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ κατήργησαν τά

μυστήρια, ἀπολυτοποίησαν τήν Ἁγία Γραφή, ἀποκόπτοντάς την ἀπό τήν ἐκκλησιαστική ζωή, ὁπότε καί κατάντησαν τόν χριστιανισμό στείρα νομική ἠθικολογία καί καθηκοντολογία. γ) Τό Ἰσλάμ, ἀφοῦ ὁ θεός τους εἶναι μονοπρόσωπος, τότε πρέπει νά εἶναι καί ἐγωκεντρικός καί ἀκοινώνητος, γι' αὐτό καί δέν μπορεῖ νά γίνει λόγος γιά ἀγάπη, κοινωνία καί φιλία μεταξύ Θεοῦ καί ἀνθρώπου, ἀλλά μόνο γιά καταδυνάστευση καί ἀπόλυτη καθυπόταξη τοῦ ἀνθρώπου, γι' αὐτό κι ὁ ὅρος al-'Islam σημαίνει «ὑποταγή».

4. Μέ τήν ἀποκοπή μας ἀπό τήν Ἐκκλησία: Ἡ σωτηρία ἐπιτυγχάνεται μόνο διά τοῦ Χριστοῦ (Ἰω. 14:6), καί μόνο ἐντός τοῦ Σώματός του, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία (Ἰω. 15:5, Α' Κορ. 12:12-27), ἡ σωτηρία δέν εἶναι μόνο προσωπικό γεγονός, ἀλλά καί ἐκκλησιαστικό. Ὡς σῶμα Χριστοῦ ἡ Ἐκκλησία δέν μπορεῖ παρά νά εἶναι μία, ἀφοῦ ἕνας εἶναι ὁ Χριστός, ἕνα εἶναι καί τό σῶμα του (Ἐφ. 4:4-6). Ὅλοι καλοῦνται νά γίνουν μέλη αὐτοῦ τοῦ σώματος, ὁ καθένας ὅμως ἐλεύθερα ἐπιλέγει, ἄν θά ἐνταχθεῖ καί ἄν θά παραμείνει σ' αὐτό. Ἐάν ὅμως κάποιος ἀποκοπεῖ ἀπό τήν Ἐκκλησία, χάνει τήν κοινωνία του μέ τόν Χριστό καί ἐπομένως χάνει τή σωτηρία. Ἡ «αἵρεση», ἀφοῦ ἐωσφορικά νομίζει πώς ἡ Ἐκκλησία βρίσκεται σέ πλάνη, ἐπιχειρεῖ νά ἀποσπάσει τόν ἄνθρωπο ἀπό τό ζωαρχικό σῶμα τοῦ Χριστοῦ καί νά τόν ἐντάξει σέ φθαρτό ἀνθρώπινο «σωματεῖο», πού ὁδηγεῖ ὄχι στόν Θεό, ἀλλά στήν ἀπώλεια.

Τέτοιες εἶναι ὅλες οἱ χριστιανικές ὁμολογίες, πού ψευδωνύμως αὐτοονομάζο – νται «ἐκκλησίες», πλήν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐδῶ καί δυό χιλιάδες χρόνια ἔχει τή συνείδηση, «σὺν ἀποδείξεσι τῶν τῆς εὐσεβείας δογμάτων» ὅτι ἀποτελεῖ τή Μία, Ἁγία, Καθολική καί Ἀποστολική Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ.

Γι' αὐτούς τούς λόγους λοιπόν, μποροῦμε νά καταλάβουμε, γιατί καί οἱ ἀγῶνες πού ἔκαναν οἱ ἅγιοι πατέρες πρός διαφύλαξη τῆς ὀρθοδοξίας, δέν εἶχαν ἄλλα κίνητρα (οὔτε πολιτικά, οὔτε φιλοσοφικά, οὔτε φιλολογικά), παρά μόνο τήν ποιμαντική φροντίδα τους γιά τόν λαό τοῦ Θεοῦ, ὥστε νά περιφρουρήσουν τή δυνατότητα τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, τήν ὁποία μᾶς χάρισε ὁ δομήτωρ τῆς Ἐκκλησίας, Χριστός, «διά τοῦ ἰδίου αὐτοῦ αἵματος». (Πράξ. 20:28)

Περιοδικό Παράκληση, τ.104

Το άρθρο δημοσιεύεται από την επίσημη ιστοσελίδα της Ιεράς Μητροπόλεως Λεμεσού στις 17 Φεβρουαρίου 2021